

สภาการมืงานทําของผู้สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการครู
สังกัดกรมสามัญศึกษา

นางสาวจันทร์เพ็ญ จิตรวิวัฒน์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-209-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014020

I17506943

จันทร์เพ็ญ จิตรวิวัฒน์ : สภาพการมีงานทำของผู้สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็น
ข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา (EMPLOYMENT STATUS OF CANDIDATES FOR
TEACHER PLACEMENT UNDER THE JURISDICTION OF THE GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT) อ.ที่ปรึกษา : อ.นิศา ชูโต, 189 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีงานทำและสภาพการทำงานก่อนการสอบแข่งขัน
และหลังการสอบแข่งขันของผู้สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา
เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการมีงานทำของบัณฑิตทางศึกษาศาสตร์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูล
โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้สอบแข่งขัน จำนวน 817 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ
และทดสอบค่าไคสแควร์ ผลของการศึกษาพบว่า

1. ก่อนการสอบแข่งขัน ผู้เข้าสอบร้อยละ 56.65 เป็นผู้ที่ยังไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่มีอายุ
ระหว่าง 20-24 ปี เป็นผู้ที่ยังจบการศึกษาใหม่ ๆ หรือจบการศึกษาไปแล้ว 1-2 ปี อีกร้อยละ 43.35
เป็นผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วแต่ต้องการเปลี่ยนงาน เนื่องจากมีสภาพการทำงานต่ำระดับหรือไม่ตรงกับความรู้
ที่ได้เรียนมา

2. การสอบแข่งขันเป็นข้าราชการครู เป็นวิธีการที่บัณฑิตทางศึกษาศาสตร์ได้งานทำเป็น
ข้าราชการซึ่งมีความก้าวหน้า มั่นคง ได้ใช้ความรู้ตรงกับที่เรียนมา ได้เปลี่ยนงานใหม่และเปลี่ยนจาก
สิ่งแวดล้อมเดิมที่ไม่พอใจ

3. หลังจากการสอบแข่งขัน ทำให้มีสัดส่วนของผู้ที่มีการจ้างงานเต็มที่และตรงกับความรู้
ที่เรียนมาเพิ่มขึ้น กลุ่มที่ไม่มีงานทำ (ร้อยละ 24.47) มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและอื่น ๆ

ภาควิชา ..... วิทยาลัยการศึกษา.....
สาขาวิชา ..... วิทยาลัยการศึกษาศึกษา.....
ปีการศึกษา ..... 2530.....

ลายมือชื่อนิติ ..... จันทร์เพ็ญ จิตรวิวัฒน์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

CHANPEN CHITVIWAT : EMPLOYMENT STATUS OF CANDIDATES FOR TEACHER
PLACEMENT UNDER THE JURISDICTION OF THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT
THESIS ADVISOR : MRS. NISA XUTO, 189 pp.

The objective of this research was to study employment status and working conditions of the candidates both before and after taking examination for teacher placement in the General Education Department in order to achieve better understanding of the situations and problems concerning the employment The Bachelor Degree in Education graduates. Data were collected from questionnaires filled out by the sample population who were taking the placement examination of 817, and analysed by means of the percentage and χ^2 -test.

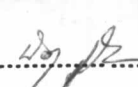
The findings are as follow;

1. Before taking the examination, 56.65% of the candidates is unemployed. Most of them, aged between 20-24, are newly graduated or graduated 1-2 years ago. Another 43.35% is already employed but wishes to take another job because the actual job is underqualified employment or not relevant to their field of study.

2. The candidates assume that taking teacher placement examination is the way to be a government officers, having a progressive and stable job which is relevant to their specific training. In addition, this provides them a chance for a change from the job and environment they dissatisfied.

3. After the examination, the ratio of the graduates getting full-time employment and the job relevant to their training increases. The remaining 24.47% is still unemployed and has economical problems and the like.

ภาควิชา ..... วิทยาลัยการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... วิทยาลัยการศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2530 .....

ลายมือชื่อนิติต ..... จันทพันธ์ภักดิ์ ..... จิตร์วิชัยวัฒน์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็ด้วยความกรุณาจากอาจารย์นิศา ชูโต ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุวรรณมา กาญจนผลิน อาจารย์ชำนานญ์ สอนชื่อ คุณชัชวาลย์ ไชยบุญญาภาพ คุณสังจา จันทรเจริญ คุณประมาณ ชูพิพัฒน์ เจ้าหน้าที่กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู และกองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในด้านเอกสารข้อมูล เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการคัดลอกรายชื่อและที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบพระคุณ คุณวิรัช รัตนทยาธิคุณ แห่งบริษัททวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด ที่ได้ให้ความกรุณาจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย โดยมีได้คิดมูลค่าใด ๆ ทั้งสิ้น คุณภัทมา แสงจันทร์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้านการแปล เอกสารต่างประเทศและขีด เกลาถ้อยคำ ภาษาดังกล่าว และคุณพินิจ ศุภมัสตอธงูร ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณพัชรี ผลานุรักษา คุณสนธยาพร พรจินดา คุณสุวิมล เล็กสุขศรี คุณปราณี โกมลกวิน คุณจรรยา เอี่ยมอภิชาติ คุณธวัช แก้วอนันต์ และคุณสุนทร สิงคิพร ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างผู้สอบแข่งขันทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ พี่ชาย พี่สาว และพี่สะใภ้ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้อยตำรวจเอก มนตรี จิตรวิวัฒน์ และคุณวิมลลักษณ์ สวนะปรีดี ที่ได้คอยดูแลเอาใจใส่และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ด้วยความรักอย่างยิ่งเสมอมา

และท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ด้วยความสำนึกในพระคุณอย่างสูงสุดที่ได้เอาใจใส่ในการเลี้ยงดู ให้กำลังใจและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยความรักอย่างยิ่งตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	12
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	13
การศึกษากับการมีงานทำของบัณฑิตทางศึกษาศาสตร์	13
แรงจูงใจและความพึงพอใจในการทำงาน	17
อาชีพรับราชการ	22
การสรรหานักคนเข้ารับราชการ	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ : (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
5 สรุปรูป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	107
สรูปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผลการวิจัย	113
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก ก.	132
ภาคผนวก ก. การสุ่มตัวอย่าง	133
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
ภาคผนวก ค. ตารางสถิติ	163
ประวัติผู้เขียน	189

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการ เปรียบ เทียบจำนวนตำแหน่งครูที่หน่วยงานภาครัฐบาลต้องการรับ เข้าทำงานกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาคศครู ปี 2525-2528.....	5
2 สถิติการสอบแข่งขัน เพื่อบรรจุบุคคล เข้ารับราชการ เป็นข้าราชการครูรวม ทุกวุฒิ ปี 2524-2529.....	7
3 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามอายุและ เพศ.....	59
4 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสถานภาพสมรสและ เพศ.....	60
5 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามภูมิลำเนา เดิม.....	61
6 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา.....	62
7 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสถาบันการศึกษาและปีที่สำเร็จ การศึกษา.....	63
8 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามคุณวุฒิทางครู.....	64
9 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสาขาวิชา เอก.....	65
10 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสถาบันการศึกษาและคะแนนเฉลี่ย สะสมที่ได้รับ.....	66
11 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสภาพการมีงานทำก่อนการสอบแข่งขัน	67
12 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตาม เพศและสภาพการมีงานทำ.....	68
13 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามอายุและสภาพการมีงานทำ.....	69
14 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสถานภาพสมรสและสภาพการมีงานทำ	70
15 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามภูมิลำเนา เดิมและสภาพการมีงานทำ	71
16 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามอาชีพของบิดาและสภาพการมีงานทำ	72
17 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามอาชีพของมารดาและสภาพการมีงานทำ	73
18 จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสถาบันการศึกษาที่สำเร็จและสภาพ การมีงานทำ.....	74

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามคุณวุฒิทางครูและสภาพการมี งานทำ.....	75
20	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามปีที่สำเร็จการศึกษาและสภาพ การมีงานทำ.....	76
21	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสาขาวิชา เอกและสภาพการมี งานทำ.....	77
22	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้รับและ สภาพการมีงานทำ.....	80
23	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามปัญหาในการหางานทำหลังจบ การศึกษาระดับปริญญาตรี.....	81
24	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการหางาน หลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรีกระทั่งได้งานทำครั้งแรก.....	83
25	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามจำนวนครั้งในการสอบบรรจุเข้ารับ ราชการครูทุกสังกัด ก่อนมาสอบแข่งขันครั้งที่ 2 ปี 2529 สังกัดกรมสามัญศึกษา	84
26	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามสภาพการทำงาน ก่อนการสอบแข่งขัน.....	85
27	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามความรู้สึก ต่องานที่ทำ.....	86
28	จำนวนความถี่ของคำตอบของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามปัจจัยที่ทำให้ไม่พึงพอใจ ในงานที่ทำ และประเภทของงานที่ทำ.....	88
29	จำนวนความถี่ของคำตอบของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามเหตุผลที่มาสมัครสอบแข่งขัน	90
30.1	จำนวนความถี่ของคำตอบของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสภาพการมีงานทำและ เหตุผลที่มาสมัครสอบ.....	92
30.2	จำนวนความถี่ของคำตอบของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามประเภท ของงานที่ทำและเหตุผลที่มาสมัครสอบ.....	92

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามสภาพการมีงานทำหลังการสอบ แข่งขัน.....	94
32	จำนวนและร้อยละของผู้ที่มีงานทำ จำแนกตามสภาพการทำงานหลังการสอบ แข่งขัน.....	95
33	จำนวนและร้อยละของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำนวนตามความพึงพอใจ ในงานที่ทำ.....	96
34	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามสาเหตุ ที่ไม่มีงานทำ.....	99
35	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามผู้สนับสนุน ด้านค่าใช้จ่าย.....	101
36	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามจำนวนเงิน ที่ได้รับจากผู้สนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อ เดือน.....	102
37	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามความรู้สึก เดือดร้อนอัน เป็นผลมาจากการไม่มีงานทำ.....	103
38	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามระดับ ปัญหา เดือดร้อนที่เกิดขึ้นทางด้าน เศรษฐกิจ.....	104
39	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามระดับปัญหา เดือดร้อนที่เกิดขึ้นทางด้านสังคม.....	105
40	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามระดับปัญหา เดือดร้อนที่เกิดขึ้นด้านสภาพจิตใจ.....	106
41	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่พอ เหมาะที่ได้จากการคำนวณ จำแนกตามลักษณะของ ผู้สอบและกลุ่มวิชาที่สมัครสอบแข่งขัน.....	164
42	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มที่คำนวณได้และที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามกลุ่มวิชาที่สมัครสอบแข่งขัน.....	165

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
43	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์และที่ได้รับกลับคืน (เฉพาะแบบสอบถามที่ใช้ได้) จำแนกตามลักษณะของผู้สอบและกลุ่มวิชาที่สมัครสอบแข่งขัน.....	166
44	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติจากวิทยาลัยครู จำแนกตาม เพศและปีการศึกษา.....	167
45	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีปัญหาด้านหน่วยงานไม่มีอัตรารับวุฒิหรือสาขาวิชาที่เรียนมา จำแนกตามสาขาวิชาเอก.....	168
46	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขัน จำแนกตามจำนวนครั้งในการสอบและคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	169
47	จำนวนความถี่ของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามประเภทของงานและลักษณะงานที่ทำ.....	170
48	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามลักษณะงานที่ทำและรายได้.....	171
49	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามลักษณะงานที่ทำและชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์.....	172
50	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามลักษณะงานที่ทำและการใช้ความรู้ในงานที่ทำ.....	173
51	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้ว จำแนกตามประเภทของงานที่ทำและความรู้สึกต่องานที่ทำ.....	174
52	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่พึงพอใจในงานที่ทำ จำแนกตามรายได้และชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์.....	175
53	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่พึงพอใจในงานที่ทำ จำแนกตามการใช้ความรู้ในงานที่ทำ.....	175
54	ความพึงพอใจในด้านรายได้ของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	176

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
55	ความพึงพอใจในด้านความมั่นคงของงานของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	177
56	ความพึงพอใจด้านความก้าวหน้าในการทำงานของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบ แข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	178
57	ความพึงพอใจด้านความมีเกียรติของงานของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	179
58	ความพึงพอใจด้านสวัสดิการของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตาม ประเภทของงานที่ทำ.....	180
59	ความพึงพอใจด้านการได้ใช้ความรู้ความสามารถในสาขาที่ตน เรียนมาของ ผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	181
60	ความพึงพอใจด้านลักษณะงานที่ทำและวิธีการทำงานของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบ แข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	182
61	ความพึงพอใจด้านผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบ แข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	183
62	ความพึงพอใจด้านเพื่อนร่วมงานของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	184
63	ความพึงพอใจด้านสถานที่ตั้งของหน่วยงานและการคมนาคมของผู้ที่มีงานทำ หลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	185
64	ความคิด เห็นของผู้ที่กำลังศึกษาต่อ เกี่ยวกับการได้งานรับราชการและงานของ หน่วยงาน เอกชน ในขณะที่กำลังศึกษาต่ออยู่นี้.....	186
65	จำนวนและร้อยละของผู้สอบแข่งขันที่มีงานทำอยู่แล้วก่อนการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภทของงานที่ทำ.....	187
66	จำนวนและร้อยละของผู้ที่มีงานทำหลังการสอบแข่งขัน จำแนกตามประเภท ของงานที่ทำ.....	188